

Prelegerea publică „Perspective statistic-computaționale privind utilizarea etimologiei în operele literare”

La 16 iunie 2025, Academia de Științe a Moldovei a găzduit prelegerea publică intitulată „Perspective statistic-computaționale privind utilizarea etimologiei în operele literare”, susținută de către prof. Horia-Nicolai Teodorescu, membru titular al Academiei Române și director onorific al Institutului de Informatică Teoretică, filiala Iași. În deschiderea evenimentului, președintele Academiei de Științe a Moldovei, acad. Ion Tighineanu a menționat importanța subiectului ales și contribuția profesorului Horia-Nicolai Teodorescu la dezvoltarea acestui domeniu, inclusiv prin brevete de invenție în Japonia, SUA, Germania, care sunt printre cele mai citate, prin publicarea cărților în străinătate, la diferite edituri internaționale.

În cadrul prelegerii acad. Teodorescu a prezentat rezultatele investigațiilor grupului de cercetare din care face parte, care a utilizat metode statistice și computaționale pentru a analiza etimologiile cuvintelor în operele literare românești din perioada interbelică și contemporană. Acad. Horia-Nicolai Teodorescu a introdus conceptul de l-etimologie, definit ca ansamblul cuvintelor cu o anumită etimologie utilizate într-o limbă dată. Analiza comparativă a relevat că utilizarea acestui concept variază semnificativ între autori. Studiul a demonstrat că etimologiile nu apar aleatoriu în operele literare, ci sunt folosite ca un instrument stilistic, cu diferențe între autori detectabile la un nivel de încredere de peste 99.9%. S-a arătat că dinamica apariției cuvintelor și a l-etimologiilor în texte urmează un proces Bernoulli-Poisson pe anumite segmente, variind neuniform pe parcursul operelor. Prelegerea a oferit numeroase exemple practice, ilustrând modul în care etimologiile devin un instrument stilistic-evocator în mâinile unor autori talentați. După încheierea prelegerii a urmat o sesiune de discuții pe marginea subiectului abordat, autorul venind cu explicații detaliate către cei interesați de rezultatele analizei etimologiilor cuvintelor în operele literare românești din perioada interbelică și contemporană.

